

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 126 (2013)

Vereinsnachrichten: Societad Retorumantscha : Institut dal Dicziunari Rumantsch
Grischun

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 02.04.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Societad Retorumantscha

Institut dal Dicziunari Rumantsch Grischun

Rapport dal charedactur per la perioda
dal 1. da schaner 2012 fin ils 31 da december 2012

1. Redacziun e publicaziun DRG
 - 1.1. Stab da redacziun
 - 1.2. Redacziun
 - 1.3. Publicaziun
 - 1.4. Lavurs redacziunalas da preparaziun e da controlla
 - 1.4.1. Preparaziun da las stgatlats per la redacziun
 - 1.4.2. Controlla da citats
 - 1.4.3. Correcturas vicendaivlas dals manuscrits
 - 1.5. Indices dal tom 13
 - 1.6. Impaginaziun dals fascichels
 - 1.7. Spediziun dals fascichels
 - 1.8. Tom da registers dal DRG
 - 1.9. Abunents dal DRG (31-12-2008 – 31-12-2012)
2. Infrastructura
 - 2.1. Cartoteca maistra
 - 2.1.1. Excerpts per la cartoteca maistra (electronica)
 - 2.1.2. Register dals chavazzins e renviaments
 - 2.2. Questionari Melcher/Pult
 - 2.3. Biblioteca
 - 2.3.1. Biblioteca electronica
 - 2.3.2. Liar cudeschs
 - 2.4. Documentaziun
 - 2.4.1. Stadi da las bancas da datas
 - 2.4.2. Fototeca
 - 2.4.2.1. Stadi actual
 - 2.4.2.2. Scolaziun
 - 2.5. Dicziunari ed EED
 - 2.5.1. Apparats ed infrastructura tecnica
 - 2.5.2. Project «Digitales Wörtermuseum»
3. Forzas auxiliaras
4. Publicaziuns (senza DRG), servetschs, projects
 - 4.1. Annalas 125 (2012)
 - 4.1.1. Impaginaziun
 - 4.1.2. Spediziun ed administraziun
 - 4.1.3. Bibliografia
 - 4.1.4. Sustegns
 - 4.2. Bibliografia Vox Romanica
 - 4.3. Digitalisaziun da las Annalas
 - 4.4. Cudesch «Andeer. Von Acla bis Zwölfhorn»
 - 4.5. Lexicon Romontsch Cumparativ (LRC)
 - 4.6. Curatorium Vox Romanica
 - 4.7. Curatori «Forschungsbibliothek Jakob Jud»

5. Relaziuns publicas
 - 5.1. Visitas
 - 5.2. Infurmaziuns
 - 5.3. Congress, colloquis, occurrenz, represchentaziuns
 - 5.4. Commembradi Academia Rætica
 - 5.5. Facebook
 - 5.6. Visita da la squadra dal DRG a la Chanzlia federala a Berna
 - 5.7. Exposizun davart la collecziun da chanzuns popularas rumantschas ord il relasch dad Alfons Maissen en la Biblioteca chantunala dal Grischun
 - 5.8. Exposiziun «Sapperlot! Mundarten der Schweiz; Sacredouble! Patois de Suisse; Sacarlòtu! Dialetti della Svizzera; Sapperlottas! Dialects da la Svizra» en la Biblioteca naziunala svizra a Berna
 - 5.9. Premi per la dissegnadra dal DRG
 - 5.10. Di svizzer da l'archiv
 - 5.11. Medias (radio e televisiun, gasettas, periodicas)
 - 5.11.1. Preschentaziun da l'Institut dal DRG e da l'ovra DRG
 - 5.11.2. Purtret da la dissegnadra dal DRG
 - 5.11.3. Register electronic da las Fontaunas da dretg romontschas
 - 5.11.4. DVD «Da Tschlin a Tschamut»
 - 5.11.5. Romanica Rætica 18
 - 5.11.6. Romanica Rætica 20
 - 5.11.7. Publicaziun da l'ASSMS «Rätoromanische Volkslieder aus der mündlichen Tradition»
 - 5.11.8. Cudesch «Andeer. Von Acla bis Zwölfhorn»
 - 5.11.9. Dieta «Netzwerktreffen Dialektlexikographie»
 - 5.11.10. Exposiziun «Sapperlot! Mundarten der Schweiz; Sacredouble! Patois de Suisse; Sacarlòtu! Dialetti della Svizzera; Sapperlottas! Dialects da la Svizra» en la Biblioteca naziunala svizra a Berna
 - 5.11.11. Digitalisaziun da las Annalas
 - 5.11.12. Facebook
 - 5.11.13. Preschentaziun dals fascichels
 - 5.11.14. Tom da registers dal DRG
 - 5.11.15. Lexicon Romontsch Cumparativ (LRC)
 - 5.11.16. Preschentaziun da las Annalas 125
 - 5.11.17. Emissiun «Fascinaziun Comic – Litteratura u rauba per uffants?»
 - 5.11.18. Il pled rumantsch 2012
 - 5.12. Regals
 - 5.12.1. Regals a la biblioteca
 - 5.12.2. Regals a la fototeca
 - 5.13. Referats, publicaziuns
6. Instanzas
 - 6.1. Academia svizra da scienzas moralas e socialas (ASSMS)
 - 6.2. Chantun Grischun
 - 6.3. Cumissiun filologica dal DRG

1. Redacziun e publicaziun DRG

1.1. Stab da redacziun

Il stab da redacziun ha cumpiglià l'onn 2012 indesch personas en plazza permanenta: Carli Tomaschett, charedactor 100%, Marga A. Secchi, redactura 80% (davent dal 1. d'avrigl 70%), Kuno Widmer, redactor 100%, Ursin Lutz, redactor 50%, Matthias Grünert, redactor 50%, Silvana Derungs, assistenta scientifica 80%, Juliana Tschuor, documentalista 80%, Nadia Caduff Anrig, documentalista 40%, Violanta Spinass, documentalista 60% (davent dal 1. d'october 50%), Alexa Pelican, assistenta da redacziun 50%, e Brida Sac, assistenta da redacziun 50%.

1.2. Redacziun

Stgatlas	Chavazzins	Red.
357c	MEIS I	(Gr.)
361c	MERITAR - MERITUS	(De.)
361d	MESENTELGIENTSCHA - MESLI	(De.)
362b	METAGL - METALLIC	(Lz.)
362e	METTER I	(To.)
363a	METTER I	(To.)
364	METTER II - MEZCHAR	(Wi.)
365a	MEZCHARIA - MEZDE	(Se.)
365c	MEZDIGNA - MEZZADIN	(Se.)
365e	MEZZAR - MIALLADA	(Se.)

1.3. Publicaziun

Il matg avain nus publitgà il fascichel dubel 175/176 cun ils chavazzins *massa II - matg I*. Els occupan las paginas 513-640 dal tom 13.

1.4. Lavurs redacziunalas da preparaziun e da controlla

1.4.1. Preparaziun da las stgatlas per la redacziun

Andri Casanova ha preparà la stgatla 382, quai senza cumpletter il material dal questunari Melcher/Pult. Guarda er alineia 3.

1.4.2. Controlla da citats

Brida Sac ha controllà ils ms. *mediatur - megl dramment* (Wi. 355), *megl drar - meirigna* (To. 356), *meritar - mesli* (De. 361a), impundend 108 uras per questa lavur.

1.4.3. Correcturas vicendaivlas dals manuscrits

Per questas correcturas han impundì il charedactor 264 uras, Marga A. Secchi 176 uras, Kuno Widmer 32 uras, Ursin Lutz 77 uras, Matthias Grünert 50 uras e Silvana Derungs 60 uras.

1.5. Indices dal tom 13

Nossa assistenta scientifica Silvana Derungs ha fatg ils excerpts dals fascichels 171-176 per l'index dals etimons dal tom 13 dal DRG, plinavant dals fascichels 171-174 per il register da materias.

1.6. Impaginaziun dals fascichels

L'impaginaziun e la formataziun dal fascichel dubel 175/176 (paginas 513–640 dal tom 13) ha Alexa Pelican fatg en il temp da 90 uras da lavur.

1.7. Spediziun dals fascichels

La spediziun dal fascichel dubel 175/176 sco era la controlla dals pajaments èn vegnidas fatgas da nossas assistentas da redacziun.

1.8. Tom da registers dal DRG

Il november avain nus publicgà il Tom da registers 2012. El remplazza il Tom da registers stampà il december 1998 e publicgà il schaner 1999. Ils differents registers èn puspè vegnids actualisads, plinavant han els per part era pudì vegnir optimads. Carli Tomaschett ed Ursin Lutz han redigì il tom, Alexa Pelican ha fatg l'impaginaziun e la formataziun. Guarda er alineas 3. e 5.11.14.

1.9. Abunents dal DRG (31-12-2008 – 31-12-2012)

Onn	Numer da l'ultim fasc.	Fascichels cun quint			Toms cun quint	Total cun quint	Fascichels e toms gratuits			Total abunents
		Svizra	exteriur	total			barat	gratuit	total	
2008	164/165	383	135	518	26	544	11	41	52	596
2009	167/168	365	136	501	27	528	11	44	55	583
2010	169/170	363	125	488	23	511	11	47	58	569
2011	173/174	352	120	472	20	492	11	56	67	559
2012	175/176	353	116	469	20	489	11	53	64	553

2. Infrastructura

2.1. Cartoteca maistra

2.1.1. Excerpts per la cartoteca maistra (electronica)

Nus avain fatg 12'830 excerpts da las suandantas ovras: Stat. Lumb. 1906 (203 cedels), Stat. Lumb. 1929 (148 cedels), BIERT, Müdada 2012 (377 cedels), KLAINCUTI, Baschattas (854 cedels), MANI, Iert 2 (1'478 cedels), CORAY, Rogelia (1'221 cedels), HENDRY, Pugins (4'700 cedels), Autist (213 cedels), Flora Bergell (214 cedels), Ann. 25 (556 cedels), NT. S 1988 (1'255 cedels), excerpts occasionals or da LQ 2012 ed autras periodicas (1'611 cedels). Ils excerpts èn gia deponids per la gronda part en la cartoteca maistra.

2.1.2. Register dals chavazzins e renviaments

L'assistenta da redacziun Alexa Pelican ha impundì 28 uras per actualisar il register ch'è creschì quest onn per l'064 sin 180'219 endataziuns.

2.2. Questiuinari Melcher/Pult

Era quest onn ha Kuno Widmer cuntinuà ad endatar il questiuinari Melcher/Pult en ina banca da datas, ina lavur ch'el aveva entschet l'onn 2004. El ha impundì 276 uras per las respostas dals numers 466–555.

2.3. Biblioteca

2.3.1. Biblioteca electronica

Il catalog electronic da nossa biblioteca è creschì quest om per l'515 titels, da 33'953 sin 35'468.

2.3.2. Liar cudeschs

Chalenders, periodicas e collecziuns vegnan liads regularmain. Mintg'onn fai era da basegn da reliar e reparar cudeschs che nus duvrain fitg savens e che crodan or da las cuvertas.

2.3.3. Regals a la biblioteca

Guarda ainea 5.12.1.

2.4. Documentaziun

2.4.1. Stadi da las bancas da datas

Datotecas	Unitads 31-12-10	Unitads 31-12-11	Unitads 31-12-12
1. Cartoteca maistra			
1.1. Chavazzins e renviaments	177'385	179'155	180'219
1.2. Excerpts (CME)	138'602	149'488	158'621
2. Biblioteca	32'459	33'953	35'468
2.1. Register dals auturs	29'038	30'509	31'971
2.2. Register da las scursanidas da litteratura	3'421	3'444	3'497
2.3. Register dals manuscrits	638	654	658
3. Register da materias	14'726	16'257	17'846
4. Fototeca	27'322	27'864	28'663
5. Adressas (abunents, correspondentes euv.)	3'080	3'178	3'299
6. Indices toms			
6.1. Etimons 1-12	16'489	16'489	16'489
6.2. Materias 1-12	30'979	30'979	30'979
6.3. Fonetica 9-12	5'573	5'573	5'573
6.4. Morfologia 9-12	2'299	2'299	2'299
6.5. Sintaxa 9-12	4'352	4'352	4'352
6.6. Furmaziun dals peds 9-12	1'277	1'277	1'277
6.7. Prefixs 1-12	1'794	1'794	1'794
6.8. Suffixs 1-12	15'834	15'834	15'829
6.9. Lexicologia 9-12	4'436	4'436	4'436
6.10. Caracteristicas 9-12	3'848	3'848	3'848
6.11. Illustraziuns 1-13	955	1'026	1'042
6.12. Definiziuns tudestgas 1-12	92'563	92'563	92'563
6.13. Sinonims e renviaments	7'208	8'223	8'601
7. Scursanidas			
7.1. Scursanidas generalas	663	665	846
7.2. Scursanidas dals lieus	166	166	166
7.3. Scursanidas problematicas	163	166	167
7.4. Scursanidas e survista biblas	81	82	82

7.5. Survista da las periodicas (annadas)	1'544	1'545	1'575
7.6. Cronologia voc. rum. (masera)	0	0	0
7.7. Register da las translaziuns	200	214	245
7.8. Register dals carnets OSL	288	292	296
7.9. Tabellas da suffixs	151	151	151
7.10. Alfabet grec (masera)	0	0	0
7.11. Segns fonetics (maseras)	0	0	0
7.12. Sinopsas Muoth, Castelberg	137	137	137
7.13. Reglas da redacziun	9	9	9
7.14. Funtaunas da dretg (survista)	140	140	140
7.15. Epistlas Alig, Deplazes	672	672	672
8. Flora rumantscha			
8.1. Flora DRG (material redigì)	1'235	1'252	1'253
8.2. Flora Planta (questiunari)	2'392	2'392	2'392
8.3. Flora Helvetica	3'182	3'182	3'182
9. Questiunari Melcher/Pult			
9.1. Dumondas	13'806	13'806	13'806
9.2. Respostas	29'276	32'798	34'689
10. Bloc etimologic			
10.1. Lemmas	28'178	28'194	28'194
10.2. Excerpt	4'238	1'716	1'720
11. Register da las chanzuns rum. (incipit)	10'574	10'579	10'583
12. Nums			
12.1. Nums propri	2'584	2'584	2'584
12.2. Nums locals ed etnic	3'314	3'314	3'314
13. Punets AIS	407	407	407
14. Dumondas ASV	151	151	151
15. Ditgas	147	147	147
16. Pseudonims	82	83	85
17. Reglas da purs	897	897	897
18. Superstiziuns	384	384	384
19. Surtins	94	94	94

2.4.2. Fototeca

2.4.2.1. Stadi actual

La digitalisaziun da fotografias è vegnida cuntinuada era quest onn. Las documentalistas Nadia Caduff Anrig e Violanta Spinaz han integrà bundant 800 novas fotografias en la fototeca digitala, passa 250 fotografias derivan da l'album dad Otto Kunz dal temp da l'Emprima Guerra mundiala, circa 180 da James Roderer da cuntradas grischunas, stgars 100 d'ina exposiziun da fotografias da Ramosch. Ultra da quai han las documentalistas cuntinuà cun la reorganisaziun da la fototeca. Actualmain cuntegna la fototeca digitala 28'663 fotografias.

2.4.2.2. Scolaziun

Ils 2 da favrer èn nossas documentalistas Nadia Caduff Anrig e Violanta Spinaz sa participadas a la dieta «Audiovisuelle Bestände». Rechtsfragen bei der Nutzung

audiovisueller Dokumente», organisada da la BIS (Biblioteca Infurmaziun Svizra) e da l'uniun Memoriav a Berna.

2.4.2.3. *Regals a la fototeca*

Guarda alinea 5.12.2.

2.5. *Dicziunari ed EED*

2.5.1. *Apparats ed infrastruttura tecnica*

Ills ultims onns avevan nus optimà nossa infrastruttura electronica uschè lunsch che nus avain pudì ans cuntentar quest onn da tgirar l'inventari existent. La suletta installaziun tecnica da menziunar è in beamer supplementar ch'è vegnì fermà a moda stabla vi dal palantschieu sura. Quel po vegnir duvrà per sesidas ed ulteriuras occurrenzas en l'Institut dal DRG.

2.5.2. *Project «Digitales Wörtermuseum»*

Noss project da digitalisaziun è ì vinavant tenor plan. L'onn 2012 avain nus realisà la fasa III dal project. Quella cumpiglia ils suandants projects parzials:

- Optimaziun da noss nov sistem da redacziun. Quel sa basa sin ina banca da datas, funcziuna en in navigatur d'internet regular ed è damai independent da software commerziala. Il grond avantatg è che las datas da redacziun vegnan archivadas a moda structurada en ina banca da datas. Quai ans permetta d'ina vart da trair a niz las datas producidas per divers intents e da l'autra vart da las arcunar a lunga vista.

Il nov sistem da redacziun è tant sco pront per l'introducziun definitiva en il mintgadi da lavur da l'Institut dal DRG. La prevista dals singuls artitgels en lavur, l'export da serias d'artitgels en furma da PDF per intents da controlla e diever intern e l'import dals artitgels en il program da layout Adobe InDesign funcziunan gia per cuntentientscha.

Uschia è gia realisada ina buna part da l'infrastructura electronica per la publicaziun online dal DRG che vegn a succeder en il proxim futur.

- Concepciun per ina stizun digitala cun ils products dal DRG e per la Fototeca online.

L'onn 2013 vegn realisada ina stizun digitala cun ils products dal DRG. Quella vegn integrada en la pagina d'internet existenta (www.drg.ch) e duai preschentar a moda pli survesaivla noss products e pussibilitar empustaziuns directas. Quella novaziun duai era facilitar a noss secretariat las lavurs administrativas che cumpiglian l'inventari sco era l'administraziun dals abunaments e dals quintes.

Plinavant vegn era nossa Fototeca electronica messa online, medemamain sin nossa pagina d'internet. Quest servetsch duai pussibilitar a la gliעד interessada da far retschertgas profundas en nossa fototeca gia a chasa e da pudair far empustaziuns cun indicaziuns exactas or da nossa banca da datas da fotografias. La retschertga en la Fototeca online cun illustraziuns da resoluziun bassa è gratuita, la cumpra da fotografias en qualidad auta succeda sco fin ussa cunter pajament.

La fasa III dal project «Digitales Wörtermuseum» cun custs totals da 157'602.20 francs è vegnida finanziada cun ina contribuziun da 100'000.- francs da la Promo-

ziun da la cultura dal Grischun, cun in import da 20'000.- francs ord il Fond da contribuziuns da la Banca Chantunala Grischuna, cun ina contribuziun da 5'000.- francs da la Fundaziun Stavros S. Niarchos, Cuir, e cun in sustegn da 32'602.20 francs da l'Academia svizra da scienzas moralas e socialas (ASSMS), concedì per quel intent da la Cumissium per ils vocabularis naziunals. Nus engraziain al chau dal Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun, cusseglier guvernativ Martin Jäger, a Barbara Gabrielli, la manadra da l'Uffizi da cultura dal Grischun, ad Armon Fontana da la partiziun Promoziun da la cultura dal Grischun, al directur da la Banca Chantunala Grischuna, Alois Vinzens, al Cussegl da fundaziun da la Fundaziun Stavros S. Niarchos cun ses president Philip Niarchos ed a la Cumissium per ils vocabularis naziunals cun ses president Iwar Werlen per la bainvulientscha e per il grond sustegn. Guarda er alinea 5.13.

3. *Forzas auxiliaras*

Donatella Bonifazi ha lavurà tar nus in mez di per emna. Ella ha fatg lavurs generalas da biblioteca (p.ex. metter si siglas e cuvertas als cudeschs).

Ivana Tomaschett ha lavurà tar nus dals 3 da schaner enfin ils 9 da favrer. Ella ha controllà per ils toms 10, 11, 12 e per ils fascichels 167-174 dal DRG che tut las scursanidas generalas duvradas en las parts etimologicas dals toms e fascichels numnads sajan cuntegnidas en las banca da datas «Scursanidas generalas» ed excerptà quellas che mancavan là. La banca da datas «Scursanidas generalas» furma la basa per la publicaziun da la glista «Allgemeine Abkürzungen» en il Tom da registers (guarda er alinea 1.8.). Plinavant ha ella deponì en la cartoteca maistra cartas da chavazzins e renviaments, excerpts occasionals, e per part ils excerpts dal cudesch KLAINGUTI, Baschattas. Ultra da quai ha ella excerptà al computer ils cudeschs Stat. Lumb. 1929, e MANI, lert 2. Ella ha era nudà en il cudesch P. ECLOFF, Settembrini, la concordanza da las paginas cun l'original rumantsch TUOR, Settembrini.

Andri Casanova ha lavurà tar nus in mez di per emna ils mais favrer, mars ed avrigl, plinavant ils 25-28 da zercladur, ils 24-27 da fanadur, ils 2, 7-9, 14-17, 20-22 e 27-31 d'avust, ils 3-5, 7, 11, 12 e 27 da settember ed ils 5, 15 e 19 d'october. El ha excerptà al computer il cudesch Stat. Lumb. 1906, e per part ils cudeschs HENDRY, Pugins, e KLAINGUTI, Baschattas. Plinavant ha el nudà en ils cudeschs CAPEDER, Mummetta, SPESCHA, Giavin, e MEYER, Dschon Lein, la concordanza da las paginas cun il text tudestg en il medem cudesch ed el cudesch MEULI, Gem., la concordanza da las paginas da dus texts originals latins ed ina translaziun tudestga cun trais texts rumantschs en il cudesch MAURETZEN, Ideas. El ha era nudà en il cudesch Consolaziun, ed. crit. 11, la concordanza da las paginas cun la translaziun da numerusas chanzuns en tudestg en il cudesch MAISSEN/WEHRLI. Ultra da quai ha el deponì en la cartoteca maistra cartas da chavazzins e renviaments, excerpts occasionals, ils excerpts dals cudeschs HENDRY, Pugins, Stat. Lumb. 1929, BIERT, Müdada 2012, MANI, lert 2, ed Ann. 25, per part era quels dal cudesch KLAINGUTI, Baschattas. El ha era preparà stgatlus per la redacziun. Guarda alinea 1.4.1.

4. Publicaziuns (senza DRG), servetschs, projects

4.1. Annalas 125 (2012)

4.1.1. Impaginaziun

Brida Sac ha impaginà las 332 paginas ed impundì per quai 175 uras.

4.1.2. Spediziun ed administraziun

L'avust avain nus tramess las Annalas 125 a las abunentas ed als abunents. La spediziun e la controlla dals pajaments èn vegnidas fatgas da nossas assistentas da redacziun.

4.1.3. Bibliografia

Juliana Tschuor ha cumpilà la bibliografia rumantscha per las Annalas 125 (2012).

4.1.4. Sustegns

La Pro Helvetia ha sustegnì l'ediziun da las Annalas 125 cun ina contribuziun da 7'000.- francs. Quests daners èn d'impunder per onuraris da la redacziun sco era da las auturas e dals auturs da las singulas contribuziuns. La partiziun Promoziun da la cultura dal Grischun ha sustegnì l'ediziun da las Annalas 125 cun ina contribuziun da 5'000.- francs, e la Lia Rumantscha ha contribuì in import da 7'000.- francs. A tuttas trais donaturas engraziain nus grondamain per lur impurtantas contribuziuns per pudair publitgar las Annalas.

4.2. Bibliografia *Vox Romanica*

Juliana Tschuor ha cumpilà la bibliografia rumantscha per la *Vox Romanica* 71 (2012).

4.3. Digitalisaziun da las Annalas

En connex cun l'exposiziun «Sapperlot! Mundarten der Schweiz; Sacredouble! Patois de Suisse; Sacarlòtu! Dialectti della Svizzera; Sapperlottas! Dialects da la Svizra» en la Biblioteca naziunala svizra a Berna (dals 8 da mars fin ils 25 d'avust) è quella sa purschida da digitalisar sin agens custs l'entira retscha da las Annalas e da metter online la retscha per diever gratuit dad in e scadin. Las modalitads èn vegnidas fixadas en ina cunvegna tranter la Biblioteca naziunala svizra e la Societad Retorumantscha. Exclusas da la versiun online èn mintgamai las duas ultimas annadas da las Annalas. Nus engraziain a la Biblioteca naziunala svizra per quella zunt generusa purschida. Las Annalas en furma digitala èn accessiblas dapi il 1. d'avrigl sut l'adressa <http://retro.seals.ch>. Guarda er alineas 5.8. e 5.11.11.

4.4. Cudesch «*Andeer. Von Acla bis Zwölfhorn*»

L'avrigl ha l'Institut dal DRG edì ensemen cun la Lia Rumantscha il cudesch «*Andeer. Von Acla bis Zwölfhorn*». Il cudesch declera l'origin da tut ils numms locals stampads sin la carta *Andeer* 1:25'000 uschè lunsch sco quai è cler. La vernissascha dal cudesch ha gì lieu ils 14 d'avrigl ad Andeer, tranter auter cun in referat da Silvana Derungs che ha lectorà il cudesch pertutgant l'origin dals singuls numms locals. Guarda er alineas 5.11.8. e 5.13.

4.5. *Lexicon Romontsch Cumparativ (LRC)*

Il settember è sortì da la stampa il *Lexicon Romontsch Cumparativ* dad Alexi Decurtins. Il vocabulari è vegnì edì da la Societad Retorumantscha. La preschen-

taziun dal Lexicon Romontsch Comparativ davant in vast public ha gî lieu ils 21 da settember en la Biblioteca chantunala dal Grischun a Cuir a cun bainvegna ed allocuziuns da la bibliotecara chantunala, Christine Holliger, dal president da la Societad Retorumantscha, Cristian Collenberg, e da l'autur da l'ovra, Alexi Decurtins. Musicalmain è la preschentaziun vegnida enramada da produziuns da Madleina Collenberg, Myriam Studer-Wirz e Balzer Collenberg. Guarda er alinea 5.11.15.

4.6. *Curatorium Vox Romanica*

L'Institut dal DRG è ex officio commember da questa instituziun. Sco cassier ha Carli Tomaschett impundì 25 uras per lavurs administrativas, contabilitad e pajaments.

4.7. *Curatori «Forschungsbibliothek Jakob Jud»*

Tenor il document da fundaziun da la «Forschungsbibliothek Jakob Jud» dals 12 d'avust 1952 è l'Institut dal DRG commember dal curatori da quest'instituziun. Il charedatur Carli Tomaschett ha represchentà l'Institut dal DRG en la radunanza dal curatori dals 19 da settember a Turitg.

5. *Relaziuns publicas*

5.1. *Visitas*

En il decurs da quest onn han 161 personas visità noss institut per prender invista da la ritga documentaziun da quel e da nossa lavur.

Ils 8 da favrer ha il cusseglier naziunal Martin Candinas fatg ina visita a noss institut. Ursin Lutz ha preschentà l'institut e nossa lavur.

Ils 14 da mars ha Carli Tomaschett preschentà noss institut e nossa lavur a 21 scolastas e scolasts da la scola auta da pedagogia dal Grischun.

Ils 19 da mars han 16 studentas e students da la partiziun rumantscha da l'emprim onn da studi (scolaziun per scola primara) da la scola auta da pedagogia dal Grischun visità noss institut cun lur magistra Esther Krättli. Kuno Widmer ha fatg il guid.

Ils 19 da mars ha Silvana Derungs retschet en noss institut 16 scolaras e scolars da la classa 3 Gc da la scola chantunala grischuna cun lur magister Chasper Pult. Suenter la preschentaziun da l'institut han las scolaras ed ils scolars era fatg lavurs da gruppa ed èn ids a la tschertga da proverbis e locuziuns pertutgant il tema «parts dal corp da l'uman» en ils toms e fascichels dal DRG ed en il material anc betg publitgà da l'institut.

Ils 25 d'avrigl ha Ursina Trautmann, schurnalista libra da la gassetta Die Südostschweiz, fatg ina visita a noss institut per sa laschar orientar davart la documentaziun da quel e davart nossa lavur. Silvana Derungs ha fatg la guida ed ha dà selement. Guarda er alinea 5.11.1.

Ils 2 da matg ha Alessandro Bosetti, schurnalista liber da Deutschlandradio Kultur, Berlin, visità noss institut per far intervistas cun las collavuraturas ed ils col-

lavoratur davart ils idioms e dialects rumantschs discurrends en il Grischun. Plinavant ha el sa laschà orientar davart noss institut, sia documentaziun e nossa lavur.

Ils 2 da matg han 6 studentas e students da l'università da Turitg prendì invista da noss institut e da nossa lavur en connex cun il seminari «Raum und Sprache». Els èn vegnids accompagnads da lur professuressa prof. dr. Elvira Glaser e da dr. Oscar Eckhardt da l'Institut grischun per la perscrutaziun da la cultura. Kuno Widmer ha preschentà noss institut, sia documentaziun e nossa lavur.

Ils 31 da matg ha Carli Tomaschett retschet en noss institut Adrian Wymann, il schef da la Secziun da terminologia da la Chanzlia federala a Berna, ed il translatur rumantsch da la medema secziun, Rico Valär, per als preschentar la documentaziun da noss institut e nossa lavur.

Ils 20 da settember ha Nadia Caduff Anrig preschentà noss institut e nossa lavur a 9 scolaras e scolars dal gimnasi Thun-Schadau a Thun cun lur magistra Regula Mäder e lur magister Ivo Haag.

Ils 3 d'october han 13 scolaras e scolars da la classa 4 Ga da la Scuola chantunala grischuna visità l'Institut dal DRG cun lur magister Daniel Meier. Silvana Derungs ha fatg la guida.

Ils 4 d'october ha Silvana Derungs retschet en noss institut 20 scolaras e scolars da la classa 4 Ge da la Scuola chantunala grischuna cun lur magister Claudio Vincenz.

Ils 5 d'october ha Silvana Derungs preschentà noss institut e nossa lavur a 20 scolaras e scolars da la classa 4 Gl da la Scuola chantunala grischuna cun lur magistra Bärbel Joos.

Ils 6 da december han 24 scolaras e scolars da la 4. classa dal gimnasi Kantonsschule Zürich Nord visità l'Institut dal DRG cun lur magistra Beatriz Pena e lur magister Tobias Zuberbühler. Silvana Derungs e Kuno Widmer han preschentà l'institut, sia documentaziun e nossa lavur.

5.2. Infurmaziuns

Nus avain dà infurmaziuns a bucca ed en scrit a 218 persunas, impundend per quai 287 uras.

5.3. Congress, colloquis, occurrenzas, represchentaziuns

Ils 11 da sehaner han nossas documentalistas Juliana Tschuor, Nadia Caduff Anrig e Violanta Spinass assistì al referat da Nadja Böller cun il titel «Förderung von Informationskompetenz – Konzepte und Möglichkeiten der Umsetzung» en la Biblioteca chantunala dal Grischun a Cuira.

Ils 15 da favrer han nossas documentalistas Juliana Tschuor e Violanta Spinass assistì al referat da Robert Barth cun il titel «Auf dem Weg zur elektronischen Bibliothek Schweiz – aktuelle Entwicklungen und Programme» en la Biblioteca chantunala dal Grischun a Cuira.

Ils 27 da mars èn Carli Tomaschett e Marga A. Secchi stads preschents a la vernissascha dal 2. tom dal Lexicon Istoric Retic (LIR), organisada dal cussegl da fundaziun dal Historisches Lexikon der Schweiz a Cuira.

Ils 19-21 d'avrigl è Carli Tomaschett sa participà al colloqui internaziunal «Étymologie romane. Objets, méthodes et perspectives» en onur da prof. Max Pfister a chaschun da ses 80avel anniversari, organisà da Martin-Dietrich Glessgen e Wolfgang Schweickard a l'università da Turitg. Guarda er ainea 5.13.

Il 1. da zercladur èn Carli Tomaschett e Kuno Widmer stads preschents a la vernissascha dal tom «Die Gerichtsgemeinden der Surselva» (Die Rechtsquellen des Kantons Graubünden. B. Die Statuten der Gerichtsgemeinden. Dritter Teil. Der Obere Bund. Erster Band. Die Gerichtsgemeinden der Surselva.), organisada da la «Rechtsquellenstiftung des Schweizerischen Juristenvereins» a Glion.

Ils 15 da zercladur è l'entira squadra dal DRG sa participada al colloqui «150 Jahre Schweizerisches Idiotikon» en la Biblioteca naziunala svizra a Berna. En quel connex ha la squadra dal DRG era visità l'exposiziun «Sapperlottas! Dialects da la Svizra» che ha gî lieu en la Biblioteca naziunala svizra dals 8 da mars fin ils 25 d'avust. Peter Erismann, in dals curaturs da l'exposiziun, ha fatg il guid. Guarda er ainea 5.8.

Ils 25 e 26 da zercladur è Carli Tomaschett sa participà sco giast, sin invit dad Eva Buchi e Wolfgang Schweickard, al 8. Atelier DERom (Dictionnaire Etymologique Roman) a Nancy (Frantscha). L'atelier ha dà la chaschun da prender invista d'in vast ed interessant project e da survegnir buns impuls era per la lavur en l'Institut dal DRG. Plinavant èsi stà ina buna chaschun da tgirar ils contacts internaziunals.

Ils 4 d'avust ha Kuno Widmer represchentà a Scuol l'Institut dal DRG a la vernissascha dal cudesch da P. E. GRIMM, Scuol. Landschaft. Geschichte. Menschen.

Ils 22 d'avust èn Carli Tomaschett, Marga A. Secchi, Kuno Widmer, Ursin Lutz, Matthias Grünert e Silvana Derungs sa participads a la sentupada da las redacturas e dals redacturs dals quatter vocabularis naziunals, organisada da la Cumissium per ils vocabularis naziunals da l'Academia svizra da ciencias moralas e socialas (ASSMS) a Berna. L'inscunter ha dà la pussaivladad a las commemoras ed als commembers da las singulas redacziuns d'emprender d'enconuscher in l'auter, da tgirar contacts, da barattar ideas ed experientschas e da reflectar l'agen sistem da lavurar e survegnir impuls per quel.

Ils 8 d'october han Carli Tomaschett, Marga A. Secchi, Ursin Lutz, Matthias Grünert e Silvana Derungs assistì a la prelecziun da cumià da prof. dr. Georges Darms a l'università da Friburg cun il titel «Language Death – oder Totgesagte leben länger».

Ils 25 d'october ha Carli Tomaschett represchentà l'Institut dal DRG a la surdada dal Premi Oertli al vicepresident da la Societad Retorumantscha, Chasper Pult, en la sala Loë a Cuira.

Ils 2-4 da november han gî lieu a Domat ils 22avels Dis da litteratura. Nossa assistenta scientifica Silvana Derungs fa part dal comité d'organisaziun. Als Dis da litteratura èn era Carli Tomaschett, Marga A. Secchi, Ursin Lutz e Violanta Spinassards preschents (per part).

Ils 8 da november èn Carli Tomaschett e Silvana Derungs sa participads a l'occurrentza «Fiutscher» (tema: marketing e communicaziun), organisada da l'Uffizi per la furmaziun media-superiura dal Grischun a Cuira ed a Passugg.

Dals 28 als 30 da november èn Ursin Lutz e Silvana Derungs sa participads a la dieta «Netzwerktreffen Dialektlexikographie» per redacturas e redacturs giuvens da vocabularis dialectals. La dieta è vegnida organisada dal Sudetendeutsches Wörterbuch a Giessen (Germania). Guarda er alinea 5.13.

5.4. Commembradi Academia Rætica

L'Academia Rætica cun sedia a Tavau è l'unìun tetgala pertutgant perscrutaziun ed instrueziun scientifica en la regiun Grischun. Ella cumpiglia 19 instituziuns che perscruteschan e doceschon sin il champ da la medischina, da la tecnica e da las scienzas natiralas, umanas e socialas. L'Academia Rætica promova il svilup dal Grischun sco lieu per lavurar sin il champ scientific. Ses commembers èn instituziuns autonomas. L'atun 2011 ha Erich Schneider, il manader da fatschenta da l'Academia Rætica, visità duas giadas l'Institut dal DRG, intimond ils responsabels da ponderar da daventar commember da l'Academia Rætica. La suprastanza da la Societad Retorumantscha è sa fatschentada cun quella dumonda en sia sesida dals 28 da mars 2012 ed ha decidì da far la dumonda a l'Academia Rætica da daventar commember da quella. La suprastanza da l'Academia Rætica ha tractà la dumonda en sia seduta dals 22 da matg 2012. Cun brev dals 9 da fanadur 2012 ha Erich Schneider communitgà che la suprastanza da l'Academia Rætica haja decidì da recepir l'Institut dal DRG sco 20avel commember da l'Academia. Guarda er alinea 5.11.1.

5.5. Facebook

Dapi dus onns ha l'Institut dal DRG ina pagina da fans sin facebook. Ursin Lutz e Silvana Derungs preschentan dapi il cumenzament dal 2012 regularmain trovaglias dal DRG; en successiun libra mussan els cedels d'excerpts, maletgs e plets cun commentaris. La plattafurma permetta al DRG da cuntanscher in nov public e da render attent ad arranschaments e publicaziuns. Fin la fin da l'onn aveva il DRG 211 fans sin facebook. Guarda er alinea 5.11.12.

5.6. Visita da la squadra dal DRG a la Chanzlia federala a Berna

Sin invitaziun da la chanceliera federala, Corina Casanova, han la squadra dal DRG, il president da la Societad Retorumantscha, Cristian Collenberg, ed il casier, Roman Sgier, fatg ils 6 da settember ina visita en la Chanzlia federala a Berna. La chanceliera federala ans ha retschet en il «Bernert Hof» ed ans ha orientà davart sia gronda lavur pretensiusa e davart las vastas activitads da la Chanzlia federala. Plinavant ans essan nus entupads cun las collavuraturas ed ils collavurators dals Servetschs linguistics centrals da la Chanzlia federala. Cun curtas contribuziuns da

tut las collavuraturas e collavuratur da l'Institut dal DRG avain nus preschentà l'Institut dal DRG e nossa lavur a las emploiadas ed als emploiads federal. Ina visita guidada en la Chasa federala ha terminà nossa visita a Berna. Nus essan vegnids retschets ed accompagnads tuttadi a Berna dad Adrian Wymann, il manader da la Secziun da terminologia dals Servetschs linguistics centrals, e da Rico Valär, il translatur rumantsch da la Chanzlia federala. Rico Valär è era stà il responsabel per l'organisaziun dal di a Berna.

5.7. Exposiziun davart la collecziun da chanzuns popularas rumantschas ord il relasch dad Alfons Maissen en la Biblioteca chantunala dal Grischun

L'exposiziun cun il titel «Tgei fortuna ei la mia – wie schön, mein Schatz, dich hier zu sehen». So klingen die Weisen aus den alten Volksliedsammlungen» en la Biblioteca chantunala dal Grischun a Cuira, averta ils 23 da november 2011, ha durà fin ils 17 da favrer 2012. En l'exposiziun è vegnida preschentada la collecziun da chanzuns popularas rumantschas ord il relasch dad Alfons Maissen (1905–2003). Quella collecziun sa chatta en l'Institut dal DRG sco emprast a temp illimità da la Societad svizra per las tradiziuns popularas cun sedia a Basilea. L'exposiziun è vegnida realisada da l'Institut dal DRG en collavuraziun cun la Biblioteca chantunala dal Grischun e l'Institut grischun per la perscrutaziun da la cultura.

5.8. Exposiziun «Sapperlot! Mundarten der Schweiz; Sacredouble! Patois de Suisse; Sacarlòtu! Dialetti della Svizzera; Sapperlottas! Dialects da la Svizra» en la Biblioteca naziunala svizra a Berna

Dals 8 da mars fin ils 25 d'avust ha gì lieu a Berna en la Biblioteca naziunala svizra l'exposiziun cun il titel «Sapperlot! Mundarten der Schweiz; Sacredouble! Patois de Suisse; Sacarlòtu! Dialetti della Svizzera; Sapperlottas! Dialects da la Svizra», organisada da cuminanza da la biblioteca numnada e da l'Archiv fonografic da l'universitad da Turitg. Ina part da l'exposiziun è era stada deditgada als quatter vocabularis naziunals da la Svizra, il Schweizerisches Idiotikon, il Glossaire des patois de la Suisse romande, il Vocabolario dei dialetti della Svizzera italiana ed il Dieziunari Rumantsch Grischun. La vernissascha da l'exposiziun ha gì lieu ils 7 da mars cun allocuziuns da Marie-Christine Doffey, directura da la Biblioteca naziunala svizra, Michele Loporcaro, copresident da la cumissium directiva da l'Archiv fonografic da l'universitad da Turitg, dals incumbensads cun la realisaziun da l'exposiziun Peter Erismann e Michael Schwarzenbach e cun producziuns dal comicher Massimo Rocchi. Da vart dal DRG è Silvana Derungs stada incumbensada cun la realisaziun da nossa cumpart en l'exposiziun. Carli Tomaschett e Silvana Derungs han represchentà l'Institut dal DRG a la vernissascha da l'exposiziun. Sco ina da las occurrenzas accompagnantas da l'exposiziun ha gì lieu ils 4 da fanadur ina discussiun al podium cun ils quatter charedactors dals vocabularis naziunals, Hans-Peter Schifferle (Schweizerisches Idiotikon), Franco Lurà (Vocabolario dei dialetti della Svizzera italiana), Carli Tomaschett (Dieziunari Rumantsch Grischun) ed Anton Näf sco represchentant dal Glossaire des patois de la Suisse romande. La discussiun cun il titel «Wörterfriedhöfe oder Enzyklopädien der Volkskultur?» è vegnida introducida da Peter Erismann, in dals incumbensads cun la realisaziun da l'exposiziun en la Biblioteca naziunala, e moderada da Christine Hubacher,

schurnalista dal radio DRS 1. Era Silvana Derungs ha assistì a la discussiun al podium. Guarda er alineas 5.3. e 5.11.10.

5.9. Premi per la dissegnadra dal DRG

Ils 31 da schaner ha la Fundaziun artisanat grischun undrà Mina Clavuot, Almen, la dissegnadra da las illustraziuns en il DRG a partir da la segunda mesadad dal tom 11, cun in premi da renconuschientscha per sia lavur sco calligrafa e dissegnadra scientifica. La surdada dal premi ha gî lieu a Cuira. Nus gratulain da cor a nossa dissegnadra per quella distineziun. Guarda er alinea 5.11.2.

5.10. Di svizzer da l'archiv

En il rom dal Di svizzer da l'archiv ils 3 da november è noss redactor Kuno Widmer stà a disposiziun durant duas uras en l'Archiv da cultura da dunnas dal Grischun a Cuira per dar scleriment davart numis locals, schlattainas e veglias expressiuns rumantschas.

5.11. Medias (radio e televisiun, gasettas, periodicas)

5.11.1. Preschentaziun da l'Institut dal DRG e da l'ovra DRG

En il supplement «Weiterbildung in der Südostschweiz», agiuntà a las gasettas Die Südostschweiz e Bündner Tagblatt dals 7 da mars 2012, è l'Institut dal DRG vegnì preschentà curtamain sin las paginas 4 ed 8.

La schurnalista Astrid Alexandre da Radiotelevisiun Svizra Rumantscha ha preschentà l'ovra DRG en l'emissiun «Les autres» da Radio Télévision Suisse La lère da sonda, ils 17 da mars 2012.

La schurnalista Ursina Trautmann ha preschentà l'Institut dal DRG en la rubrica «Sonntagsreportage» da la gasetta Die Südostschweiz am Sonntag 2012, 131, 11.1-5 («Vergangenheit, alphabetisch abgelegt»).

Per incumbensa da l'Academia Rætica han Otmar Graf e Lucas Pitsch da la firma Südostschweiz Emotion AG realisà ils 22 d'october in purtret filmic da l'Institut dal DRG. Quel è vegnì emess da la Tele Südostschweiz pliras giadas ils 2 ed ils 16 da november. Cun in inserat cun maletg en LQ. 2012, 214, 16.1-5, SO. 2012, 301, 8.1-4, e BT. 2012, 301, 18.1-4, è vegnì fatg attent al di ed a l'ura da l'emissiun dal film.

5.11.2. Purtret da la dissegnadra dal DRG

En la Terra Grischuna nr. 1 da l'onn 2012 è vegnì publicgà sin las paginas 64-67 in purtret da Mina Clavuot, Almen, la dissegnadra da las illustraziuns en il DRG a partir da la segunda mesadad dal tom 11 («Wo Schreibkunst entsteht. Begegnung – mit der wissenschaftlichen Zeichnerin Mina Clavuot»). Guarda er alinea 5.9.

5.11.3. Register electronic da las Fontaunas da dretg romontschas

En la Terra Grischuna nr. 1 da l'onn 2012 è vegnì fatg attent sin pagina 46.4 al register electronic da las Fontaunas da dretg romontschas, mess online da l'Institut dal DRG per diever gratuit dad in e scadin ils 23 da november 2011 («Die historischen Rechtstexte aus dem einstigen Gotteshausbund und dem Grauen Bund verfügen seit Kurzem über ein Register im Internet»).

5.11.4. DVD «Da Tschlin a Tschamut»

En la Terra Grischuna nr. 1 da l'onn 2012 è cumparida sin pagina 51.4 ina curta preschentaziun da la DVD da fotografias cun il titel «Da Tschlin a Tschamut», edida da l'Institut dal DRG il december 2011 («Fotos von Bündner Gemeinden»).

5.11.5. *Romanica Rætica 18*

En Ladinia 35, 405–406, è cumparida ina recensium da la *Romanica Raetica 18*, sortida da la stampa il november 2010 («Riatsch Clà: *Die Stimmen des Windes. Zum Engadin-Mythos bei Andri Peer*, Chur, Institut dal Dieziunari Rumantsch Grischun, 2010, (= *Romanica Raetica*, 18), 211 pp.»).

5.11.6. *Romanica Rætica 20*

Contribuziuns davart la *Romanica Rætica 20*, sortida da la stampa il fanadur 2011, e davart la Festa centenaria Jon Pult ils 6 d'avust 2011 a Sent èn cumparidas en: Chal. ladin 2012, 41–43 («Üna 'ediziun centenara' ed üna festa commemorativa per Jon Pult»); LQ. 2012, 130, 1.1–2 («Jon Pult aunch'adüna preschaint») e 13.1–3 («'Pleds e scrìts' a Samedan»).

5.11.7. *Publicaziun da l'ASSMS «Rätoromanische Volkslieder aus der mündlichen Tradition»*

La publicaziun «Rätoromanische Volkslieder aus der mündlichen Tradition», sortida da la stampa il december 2011, è vegnida preschentada en: Newsletter mensila electronica (ediziun favrer 2012, pag. 4) da l'Academia svizra da scienzas moralas e socialas («Rätoromanische Volkslieder aus der mündlichen Tradition. Aus der Schwerpunktreihe 'Sprachen und Kulturen', von Iso Albin und Cristian Collenberg»); Bulletin ASSMS (2012), nr. 1, 68 («Iso Albin, Cristian Collenberg; 'Rätoromanische Volkslieder aus der mündlichen Tradition'»).

5.11.8. *Cudesch «Andeer. Von Acla bis Zwölfhorn»*

Contribuziuns en connex cun il cudesch «Andeer. Von Acla bis Zwölfhorn» e cun la vernissascha da quel ils 14 d'avrigl ad Andeer èn cumparidas en: LQ. 2012, 66, 13.1–4 («Andeer – Von Acla bis Zwölfhorn»); LQ. 2012, 69, 12.1–3 («Nums da cultiras e lieus sutsilvans»); BT. 2012, 101, 20.1 («Buchvernissage»); SO. 2012, 104, 3.1–4 («Von 'Libi', 'Tussy' und dem 'Crap da Schis'»); LQ. 2012, 74, 12.1–5 («'Spegnet' e betg egnas pintgas spegna»); BT. 2012, 106, 21.2–5 («Jeder Ort hat seine (persönliche) Geschichte»); Newsletter mensila electronica (ediziun matg 2012, pag. 9) da l'Academia svizra da scienzas moralas e socialas («Andeer – Von Acla bis Zwölfhorn»); LQ. 2012, 112, 13.4–5 («Egn cudesch a las sias istorgias»); Terra Grischuna 2012, nr. 4, pagina 43.1–3 («Ils toponims dad Andeer e conturn»). Plinavant ha la Televisiun Rumantscha rapportà davart quella publicaziun en sia emissiun Telesguard dals 23 d'avrigl.

5.11.9. *Dieta «Netzwerktreffen Dialektlexikographie»*

Da la dieta «Netzwerktreffen Dialektlexikographie», organisada dal Schweizerisches Idiotikon a Rorschacherberg ils 1. e 2 da december 2011 e cun participaziun dad Ursin Lutz, Matthias Grünert e Silvana Derungs da vart dal DRG, è vegnì rapportà en il Bulletin ASSMS (2012), nr. 1, 24–25 («Netzwerktreffen Dialektlexikographie»).

5.11.10. *Exposiziun «Sapperlot! Mundarten der Schweiz; Sacredouble! Patois de Suisse; Sacarlòtu! Dialetti della Svizzera; Sapperlottas! Dialects da la Svizra» en la Biblioteca naziunala svizra a Berna*

Davart l'exposiziun «Sapperlot! Mundarten der Schweiz; Sacredouble! Patois de Suisse; Sacarlòtu! Dialetti della Svizzera; Sapperlottas! Dialects da la Svizra» en la Biblioteca naziunala svizra a Berna (dals 8 da mars fin ils 25 d'avust) han las medias grischunas rapportà sco suonda: LQ. 2012, 47, 2.1-5 («Sapperlottas! Dialects da la Svizra»); SO. 2012, 67, 22, 4-5 («Eine umfassende Würdigung der Schweizer Dialekte»); Radio Rumantsch en sia emissiun «Actual la damaun» dals 9 da mars («Sapperlot! – La Svizra e ses dialects»).

5.11.11. *Digitalisaziun da las Annalas*

Las Annalas da la Societad Retorumantscha cumparan a partir da l'onn 1886. Dapi il 1. d'avrigl è quella retscha accessibla online. Contribuziuns davart quella nova purschida èn cumparidas en: LQ. 2012, 82, 21.2-3 («Las Annalas èn accessiblas sin internet»); Die Südostschweiz am Sonntag 2012, 117, 5.1 («Die 'Annalas' sind jetzt online abrufbar»); BT. 2012, 118, 7.1 («'Annalas' online»); Newsletter mensila electronica (ediziun matg 2012, pag. 2) da l'Academia svizra da scienzas moralas e socialas («Annalas der Societad Retorumantscha jetzt online»). Il Radio Rumantsch ha rapportà da l'access online da las Annalas en ina intervista cun Ursin Lutz en ses program da la saira dals 26 d'avrigl.

5.11.12. *Facebook*

Ursin Lutz ha preschentà la pagina da fans da l'Institut dal DRG sin facebook en LQ. 2012, 156, 12.1-3 («Tgei ha il DRG piars sin facebook?»).

5.11.13. *Preschentaziun dals fascichels*

En LQ. 2012, 108, 2.1-5, ha Arnold Spescha preschentà il fascichel dubel 175/176 cun il titel «Massa, massada, massacrà, massaria muntadas», Sabrina Bundi ha fatg quai en BT. 2012, 173, 25.2-5, cun il titel «Von Liebestränken und Eutermedizium» e Jano Felice Pajarola en SO. 2012, 182, 7.2-5, cun il titel «Von Wangen, Wichtigtuern und Wechselmelkern».

5.11.14. *Tom da registers dal DRG*

Silvana Derungs ha preschentà il nov Tom da registers dal DRG en LQ. 2012, 234, 2.2-5 («Ha'l pader buca cumandau? Il nov Tom da registers dal DRG è cumparà»), Jano Felice Pajarola en Die Südostschweiz am Sonntag 2012, 352, 7.1 («Dicziunari publiziert neuen Registerband»).

5.11.15. *Lexicon Romontsch Cumparativ (LRC)*

Contribuziuns davart il Lexicon Romontsch Cumparativ e la preschentaziun da quel ils 21 da settember en la Biblioteca chantunala dal Grischun a Cuira èn cumparidas en: LQ. 2012, 110, 9.3-4 («Vesta panoramica dil romontsch»); BT. 2012, 159, 24.1 («Neues Lexikon des Rätoromanischen»); Newsletter mensila electronica (ediziun zereladur 2012, pag. 9) da l'Academia svizra da scienzas moralas e socialas («Gesamtschau des Rätoromanischen»); Disentis, Heft 3/2012, 71.1 («Alexi Decurtins ... »); LQ. 2012, 179, 5.5 («Lexicon Romontsch Cumparativ»); BT. 2012, 256, 5.1 («Societad Retorumantscha tagt in Chur»); LQ. 2012, 182,

12.1-3 («Vernissascha dil Lexicon Romontsch Cumparativ»); Newsletter mensila electronica (edizium settember 2012, pag. 10) da l'Academia svizra da ciencias morales e socialas («Gesamtschau des Rätoromanischen»); SO. 2012, 260, 4.2-5 («'Il Decurtins' ist nun Lexikon und 'Romanenspiegel'»); LQ. 2012, 185, 1.2-5 («Vista panoramica dil romontsch») e 5.1-5 («In spieghel cumplessiv dil romontsch»); BT. 2012, 263, 9.2-5 («Fesselndes Stöbern und Wühlen»); LQ. 2012, 252, Revista 2012, 7.2 («Niev Lexicon Romontsch Cumparativ»). Il Radio Rumantsch ha emess in discurs cun l'autur dal Lexicon Romontsch Cumparativ, Alexi Decurtins, en sia emissium «Actual la damaun» dals 8 da zercladur. Ils 21 da settember ha il Radio Rumantsch preschentà il Lexicon Romontsch Cumparativ ed emess ina intervista cun l'autur en sia emissium «Actual la saira». Il medem di ha il Schweizer Radio DRS 1 preschentà il Lexicon Romontsch Cumparativ ed emess in discurs cun Alexi Decurtins en sia emissium Regionaljournal Graubünden. La Televisium Rumantscha ha fatg attent a l'ovra en las novitads da l'emissium Telesguard dals 8 da zercladur ed ha preschentà l'autur e l'ovra en ina contribuziun da l'emissium Telesguard dals 21 da settember.

5.11.16. *Preschentaziun da las Annalas 125*

Ursicin G. G. Derungs ha preschentà las Annalas 125 en LQ. 2012, 194, 11.1-5 («In impurtont organ dalla cultura romontscha»), Jano Felice Pajarola en Die Südostschweiz am Sonntag 2012, 338, 8.1-5 («Von Schätzen und 'scribis-scrabis'»). La redactura da las Annalas, Esther Krättli, ha preschentà las Annalas 125 e la lavur da redacziun en l'emissium Magazin da cultura dal Radio Rumantsch dals 29 da settember.

5.11.17. *Emissiun «Fascinaziun Comic – Litteratura u rauba per uffants?»*

En l'emissium dal Radio Rumantsch La marella dals 10 da zercladur cun il titel «Fascinaziun Comic – Litteratura u rauba per uffants?» han noss redactors Ursin Lutz e Kuno Widmer raquintà da lur hobi da rimnar e leger comics.

5.11.18. *Il pled rumantsch 2012*

Il december han Radiotelevisium Svizra Rumantscha (RTR) e La Quotidiana (LQ) tschernì «Il pled rumantsch 2012». Propostas ins ha pudì inoltrar fin ils 10 da december. La giuria che ha selecziunà ils trais plects, ch'èn vegnids suttamess a las auditoras ed als auditurs dal Radio Rumantsch per la votaziun finala, è sa cumponida da represchentantas e represchentants da RTR, da La Quotidiana, da l'Institut dal DRG, da la Lia Rumantscha e da l'Uniun per la Litteratura Rumantscha. Marga A. Secchi ha represchentà l'Institut dal DRG, Silvana Derungs l'Uniun per la Litteratura Rumantscha.

5.12. *Regals*

5.12.1. *Regals a la biblioteca*

Nus retschavain mintg'onn ina gronda quantiad da cudeschs, brochuras, artitgels (separats) euv. da las auturas e dals auturs sezs, da las chasas edituras u dad autras donaturas e donaturs. Quest material integrain nus sa chapescha en nossa biblioteca, sch'i na sa tracta betg da dublettas e triplettas. Quellas dain nus vinavant a studentas e students u ad autras persunas interessadas u las

barattain per titels che ans mancan. Quest onn avain nus retschavì 149 exemplars da las suandantas donaturas e dals suandants donaturs: Kuno Widmer 14 expl., Nadia Caduff Anrig 13 expl., Turtè Arquisch 13 expl., Agenzie Regionâl pe Lenghe Furlane (ARLeF), Udine 6 expl., Hans-Peter Schreich-Stuppan 6 expl., Christian Joos 5 expl., Clau Solèr 5 expl., Archiv dal stadi dal Grischun 4 expl., Radiotelevision Svizra Rumantscha 4 expl., Ursin Lutz 4 expl., ÖKK, Agentura Sumvitg 3 expl., Südostschweiz Print 3 expl., Uffeci circuital dalla Cadi 3 expl., Uffizi per la scola populara ed il sport, Meds d'instrucziun dal Grischun 3 expl., ed autras personas singulas u instituziuns 63 expl.

5.12.2. *Regals a la fototeca*

Nus avain retschavì fotografias da differentas personas. Romano Plaz da Savognin ha regalà a l'institut ina part da sia collecziun da fotografias per integrar en la fototeca. In'autra collecziun pli gronda furman las fotografias da Maria Paul, in'antieriura archivara da la Curt episcopala a Cuir. Ella ha rimnà durant sia dimora in grond dumber da fotografias dal Grischun. Quellas èn vegnidas regaladas a l'institut e vegnan digitalisadas per la fototeca, avant da las surdar a l'Archiv da cultura da dunnas dal Grischun.

5.13. *Referats, publicaziuns*

Carli Tomaschett:

- *Sursilvan.* - En: *Lexicon Istoric Retic* 2, 426.
- *Die Stellung der Etymologie im Diczionari Rumantsch Grischun.* Referat ils 21 d'avrigl a Turitg en il rom dal colloqui internaziunal «Etymologie romane. Objets, méthodes et perspectives» en onur da prof. Max Pfister a chaschun da ses 80avel anniversari, organisà da Martin-Dietrich Glessgen e Wolfgang Schweickard a l'universitad da Turitg (19-21 d'avrigl).

Matthias Grünert:

- *Fonetica e prosodia dal rumantsch.* Seminari a l'universitad da Turitg, semester da primavaira 2012.
- *Das Rätoromanische im Kontakt mit seinen Nachbarsprachen: I. Vom Beginn der Schrifttradition bis zur ersten Zeitung.* Prelecziun a l'universitad da Friburg, semester d'atun 2012.
- *Il rumantsch dals sms.* Seminari a l'universitad da Friburg, semester d'atun 2012.
- *Romanischbünden: Sprachförderung in der Diskussion.* - En: *Babylonia* 2011, nr. 3, 27-30.
- *IV. Vuschs da la Svizra. Idioms retoromantschs. Publicaziun originala d'Andrea Schorta. Transcripziuns foneticas da Matthias Grünert.* - En: ELVIRA GLASER/MICHELE LOPORCARO (ed.), *Stimmen der Schweiz/Voix de la Suisse/Voci della Svizzera/Vuschs da la Svizra. In historischen Aufnahmen/Enregistrements historiques/Registrazioni storiche/Registrazions istoricas.* Neu bearbeitet von Dieter Studer-Joho, Michael Schwarzenbach, Matthias Grünert, Raphaël Maître und Federica Diémoz. Unter Mitwirkung von Stephan Schmid. Frauenfeld 2012. 123-144.

- *La legislaziun linguistica ed il rumantsch grischun en scola.* - En: LQ. 2012, 124, 15.1-5.
- *Tge di la constituziun grischuna davart la lingua da scola?* - En: LQ. 2012, 132, 11.1-3.
- *Il sursilvan el contact cul talian. Consideraziuns generalas ed ina documentaziun davart il 17avel ed il 18avel tschentaner.* - En: Annalas 125 (2012), 47-106.
- *Does the territoriality principle work in practice? The principle's applicability to the Romansh area in the Swiss Canton of Grisons.* - En: ANDREA ENDER/ADRIAN LEEMANN/BERNHARD WÄLCHLI (ed.), *Methods in Contemporary Linguistics.* In Honour of Iwar Werlen. Berlin 2012. 463-486 (Trends of Linguistics 247).

Kuno Widmer:

- *Ladin.* - En: Lexicon Istoric Retic 1, 518.
- *Surmiran.* - En: Lexicon Istoric Retic 2, 423-424.
- *Sutsilvan.* - En: Lexicon Istoric Retic 2, 427-428.

Silvana Derungs:

- *Cun tge meds vegn il linguatg da giuventetgna reproducì ed imità en la gassetta Punts?* Referat ils 26 da mars a la Scuola auta da pedagogia dal Grischun (partiziun rumantscha, emprim onn da studi, scolaziun per scola primara).
- *Einige Aspekte zur Namendeutung. Oder warum der Piz Toissa nicht einfach steil ist.* Referat a chaschun da la vernissascha dal eudesch «Andeer. Von Acla bis Zwölfhorn» ils 14 d'avrigl ad Andeer.
- *'Ha'l pader buca cumandau?' Il nov Tom da registers dal DRG è cumparì.* - En: LQ. 2012, 234, 2.2-5.
- *'Was soll ich exzerpieren?' und andere Fragen junger Redaktoren.* Referat ils 29 da november en il rom da la dieta «Netzwerktreffen Dialektlexikographie», organisada dal Sudetendeutsches Wörterbuch a Giessen (Germania).

Ursin Lutz:

- *'Digitales Wörtermuseum' - Das Digitalisierungsprojekt des Dicziunari Rumantsch Grischun (DRG) schreitet voran.* - En: Bulletin ASSMS (2012), nr. 2, 32-33.
- *Vielseitige faros software: Dicziunari Rumantsch Grischun (DRG).* Referat (ensemen cun Ernst Erni, Itartis AG) a chaschun dal «8. edp-Verlagsevent 'Aus einem Guss'» ils 10 da matg a Lucerna.
- *Tgei ha il DRG piars sin facebook?* - En: LQ. 2012, 156, 12.1-3.
- *Das neue Redaktionssystem des DRG.* Referat ils 29 da november en il rom da la dieta «Netzwerktreffen Dialektlexikographie», organisada dal Sudetendeutsches Wörterbuch a Giessen (Germania).
- *Best of PUNTS.* Tscherna dals texts (ensemen cun Anita Capaul). Cuir 2012.

6. Instanzas

6.1. Academia svizra da ciencias moralas e socialas (ASSMS)

Per l'onn 2012 ha la Cumissiun per ils vocabularis nazionals da la ASSMS concedì al project da perscrutaziun «Dicziunari Rumantsch Grischun» la summa dad

1'055'469.25 francs (brev dals 2 da december 2011). Nus essan fitg engraziaivels a la ASSMS ed a la Cumissiun per ils vocabularis naziunals per lur bainvulientscha e lur grond sustegn. Guarda er ainea 2.5.2. Project «Digitales Wörtermuseum».

6.2. Chantun Grischun

Seo gia l'onn 2011 ha il chantun Grischun dà a la Societad Retorumantscha ina contribuziun annuala da 125'000.- francs. Nus engraziain al chantun Grischun per sia bainvulientscha, ses grond sustegn e sia contribuziun annuala da gronda impurtanza per il funcziunament da noss institut. Guarda er ainea 2.5.2. Project «Digitales Wörtermuseum».

6.3. Cumissiun filologica dal DRG

La Cumissiun filologica ha tegnì sia 134avla sesida sonda, ils 11 da favrer 2012, en las localitads dal DRG.

La redacziun engrazia per la lavur che la cumissiun, furmada da prof. dr. Georges Darms, president, dr. Hans-Peter Ehrliholzer, Marianna Blöchlinger-Spescha, dr. Felix Giger e lic. fil. Barbara Strebel, ha prestà era quest onn.

Cuira, ils 31 da december 2012

Institut dal DRG
*Carli Tomaschett, Marga A. Secchi,
Kuno Widmer, Ursin Lutz, Matthias Grünert,
Silvana Derungs, Juliana Tschuor,
Nadia Caduff Anrig, Violanta Spinas,
Alexa Pelican, Brida Sac*

